יידישע פעסטער צייטונג

Nr. 22 זיעבצעהנטער יאהרגאנג בודאפעסט, פרייטאג ה אדר ה׳תרמ״ה. Budapest, 20. Feber 1885.

דיעזע בלאטס ערשיינט
דריימאל וואכענטליך
מיטוואך, מיטוואך אונד פרייטאג
אונד קאסטט
פיר אסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 8 גולדן אסטר. וויג.
האלביעהריג 4 גולדן אסטר. וויג.
פיערטעליעהריג 2 גולדן אסטר. וויג.

פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 9 גולד. — קר. אַ. וויג.
האלביעהריג 4 גולד. 50 קר. אַ. וויג.
פיערטעליעהריג 2 גולד. 25 קר. אַ. וויג.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מען
יעדען טאג
פרענומעריר״ן.
אונד דער פרענומעריר״טע־פרייס
בעגינט מיט דעם עפסטאנג דיס
ערסטן גלאטבלאט.

דיא רעדאקציאן בעפינדט
זיך אין
פעסט.
ווייטצנער בולווארד נומ׳ 29.
וואך מען אויך דיא פרענומעריר־
אונד גלעדער צו זענדען בעליעבע.

אויס דעם פארלאמענטע.

איבער דען פאראגראפען, וועלכער בע־שטרממט, דאס אים גייען אבערהויפט אויך אין פער־טרעטער דער יידישען קאנפעסאיאן זיינען פלאטץ איינגעהמע, ווירד צוואר ערסט ביא דער שפעציאל־דעבאטטע פערהאנדעלט ווערדען. דער אנגאהמע איינעס יעדען געוועטצענטיאר־פעס געהט איינע דאפפעלטע דעבאטטע פאראוס. צוערסט ווירד דאריבער פערהאנדעלט, אב דער געוועטצענטיאר־פ אים אללגעמיינען אנגענאממען ווערדען, אונד אב זיך דאס היין אויף דיא בעשפרעכונג דער איינצעל־נען פונקטע איבערהויפט איינלאססען זאלל, דאס איזט דיא נ ג ע ר א ל־דעבאטטע. ווירד דער געוועטצענטיאר־פ אים אללגעמיינען אנגענאממען, זא פאלגט דאריבער דיא בעשפרעכונג איינעס יעדען פאראגראפען פיר זיך; דאס איזט דיא ש פ ע צ י אל־דעבאטטע.) דער איינגאנגס ערוויא־נטע פאראגראפ ווירד אלזא, ווא געזאגט, צוואר ערסט ביא דער שפעציאלדעבאטטע געגענשטאנד איינער איינגעהנ־לוכען פערהאנדלונג בילדען. נוכטרעסטאוועניגער דיענטע דעריעלבע אויך שאן יאהרגאנג דער גענע־ראלדעבאטטע אלס הייפטגעגענשטאנד דער אנט־סעמטיטען שטעפפעריען. דיא לבעראלען דעדער האבען אין דיעזער דעבאטטע דיא טאקטיק בעאב־אכטעט. דיא אנטיסעמיטישען וויאטהאוסבריבע קינער ערוועדרונג צו ווידרעגען. זיא טראטען אלס אב דיא אנטיסעמיט גפארטיא נאר נוכט פארהאנדען ווארען. מיט דיעזער טאקטיק האט אבער אין איינגעבנטעסטע מיטגליעד דער רעגיע־רונגספארטיא. אבגעאדענעטער גוסטאוו דענען געראכטען. ער האט דען אנטיסעמיטען איינען דענרעצעטטעל געגעבען. אן וועלכעם וויא ווד נאך לאנגע ערענגערן ווערדען. ער בערוהרטע דען אנטיסעמיטיס דורכאוס אהנע האנדשוהע אונד גאנגטע דאס קינד ביא ווינעם וואהרען נאמען.

„דיא אנטיסעמיטען,“ זאגטע דענען אינטער אנ־דערעס, „דראהען אונס הער, דאס זיא מיט דען יודען שאן פערטיג ווערדען, דאס הייסט, דאס זיא 600,000 אראבישאמע, פלייסיגע אונד פאטריאטישע בורגער אויס דעם לאנדע פערטרייבען וואללען. דיעזע דראהונג מוס דיא רע־גירונג דאצו אנשפארנען, גע־גען דען אנטיסעמיטיסמוס, דער איינגענטליך נוכטס איזט, אלס איינע געפאהרליכע רעוואלו־ציאנארע בעוועגונג, דיא שטרעבנ־סטען מאסרעגעלן צו ערגרייפ־פען זיא מוס איינע שטרענגע־אר דנעטע פערוואלטונג אים גאנצען לאנדע איינפיהרען, ווען זיא נוכט ווילל, דאס דער אונ־גארישע שטאאט דורך דיעזע פערברעכערישע שטראפונגזי־נער פערגיבטונגענטגעגנגע־ה״. ווען דאס אבערהויפ זיינער אייגאבע עוס־שפרעכען זאלל, זאגטע דערגער ווייטער, זא מיססען אין דעמעלבען דיא קאנפעסאיאנען, דיא ווייסענשאפט, דאס פערמאגען, דיא פאלקסווירט־שאפט אונד דיא פערדיענסטע אים דיא גאנצען פערטרעטען זיין אונד אין זאלבעם אבערהויפ ווידל דער געוועטצענטיאר־פ דער רעגירונג אונס לעבען ריפען.

פאן גראפען אונד פאטקענדער ווירקונג וואר דיא רעדע דעם גראפען שטעפאן קענגל ע ווי ט ש, דיא״ווי שאן אין אינזערער מטוואכנזיממער אלס דען גלאנצפונקט דער פארגעסטרגען דעבאטטע בע־צייכנעטען. ביטטערערע וואהרהייטען וואהרדע אונ־זערער אריסטאקראטיע נאך שווערלך אונס געוועכט געשליידערט. אונד דיעזע ווירקטען אים״א קראפט־גער, דא זיא פאן אינעס דער אהרגען געוואנט וואהרדען. פיילך איזט גראף קעגלעוויטש נוכט נור אין אריסטאקראט דער געבוירט נאך, אנדערען אויך אין אריסטאקראט דעם גייסטעס. אונד דאס אין דער שאנסטען בעדייטונג דעם וואהרטעס. פאן בעזאנדע־רער שארפע וואר דיעזע פאלגעמיך געגען דען גראפ־פען אפאני, דעסען גלאנצענדע רעדע אונטער דיעזער (קעגלעוויטש׳ס) קריטיק ווירקליך צור „וויפען־בלאטע“ ווארדע, ווא ער זיא דענען אויך בעגאנגטע.

ווא איזט עס דענן מיט דעם געגעניארטיגען אבערהויפ בעשטעללט? פאגאנ גראף קעגלעוויטש ווא איזט דאס לאנד אין דעמזעלבען פערטרעטען? דיא מיססען מיטגליעדער האבען קיינע אנדערע פערדיענסטע אלס דיא הונדסהייט, (דיא אדעלס־דיפלאמע ווערדען נור אויף הונדסהייט געגריבען) איסער דיעזען וטצט דא איינע אנגעהיערע סממע פאנאנזיסמעהייט אונד איינע גאר גראפערע סממע פאן שולדען. — ווענן דאס אבערהויפ דיענען, געגען־ווארטיגען לאבעדלבען כארעקטער נוכט ווייטער בעראלטען זאלל, זא מיססען אין דאסזעלבע נייע עלעמענטע אינגעפיהרט ווערדען. וועלכע דעם־זעלבען גלאנען אונד פרייטעס לעבען פערלייהען זאללען? דאס אנערקענט יעדער פערנינפטיגע אונד פאטריאטישע אונגאר. ווער זאללען אבער דיעזע נייען עלעמענטע זיין? גראף אפאני אונד זיינע פאר־טייא מיינען, דאס דיעזע נייען עלעמענטע אים דער געהיימען וואהל דער קאמטאטסמיגיעפיען דער־אריגהען זאללען. נון ווייס עס אבער יעדעמאן דאס אין דען קאמטאטסמיגיפען אינגען אונד אללען דער מיטטעלאדעל, דיא זאגענאנגטע דשענ־טי פערטרעטען איזט. ווי מאכטען אללא נוכטס אנדערעס געווינגען, אלס דאס געבען דעם האב־אעל אויר דער מיטטעלאדעל פלאטץ געמעמען מאכטע. גראף אפאני האט אבער דאפאן געשפרא־בען, דאס דיא מיטטעלקלאסע אין דאס נייע אבערהויס אינגעפיהרט ווערדע. איזט דענן אבער דיא דשענטרי דיא מיטטעלקלאסע? גראף אפאני אבער קאנן נור דיא דשענטרי גמיינט האבען (לעקאפשטער ווערדשפיר אונד לאנד־לענקס) אוך ווערדע־האלע. גראף אפאני קאנן נור דיא דשענטרי גמיינט האבען, דענן אין דען קא־מטאטסמיגיפען אונד ווען אנדערעס עלעמענט פערטרעטען. ווייטער האט גראף אפאני דאס ער־גענגנגספרינגיפ אינען באסטארד גענאנגט: קוריזן זא פעל זאגטע, זא פעל־ווידערשפרוכ אונד דאס גאנצע איזט אינע פאלטיש מיסגעבוירט.

עס איזט וואהר, אריסטעלעלך דיא מיטטעל־קלאסע איזט דאצו בערופען, יאהלרהערדע, דיעזע פרישעס לעבען דעם אבערהויפ צוצופיהרען, דיעזע מיטטעלקלאסע איזט אבער נוכט דיא דשענטרי, זאגדערן דיא בורגערקלאסע. דעם אבערהויפ פעהלען דיא מאנגער דער ארבייט אונד דער פאבקעגנטנס: דיעזע אללען ווערדען אים גיסטעעס אונד מאראלישעס געוועבט פער־לייהען: דיעזע מאנגער זינד אבער נור אין דער בורגערקלאסע צו פינ־דען. גראף קעגלעוויטש פערגלך דאנן דיא רעדע דעם גראפען אפאני דעם באללשפיעלע איינעס צירקוסקונסטלערס. דאס ווייר שאן אין אינזערער מטוואכנזיממער מיטטהיילען, וועלכעס גלייכנוס דען שטרמישען בייפאלל דער רעגירונגספארטיא אונד דען הפטיגען ווידערשפרוך דער אפאוזיאן הערפארריעף.

בעצוגליך דער פערטרעטונג דער יידישען קאנפעסאיאן איסערטע זיך גראף קעגלעוויטש וויא פאלגט: דעלגיאנפפיהייט אונד דעבטסגלייכהייט קאנגען ליידער דאדורך, דאס זיא אייפ פאפער גע־שרעבען זינד, נוכט טהאטאבלך אינגעפיהרט ווערדען. אינזערע נאציאן איזט הייטע נאך נוכט רייף דאצו, דיעזע בעגרייפפ אויך אינס לעבען ט־ע־טען צו לאסען. אך בי־ך אלזא דער אנזבט, דאס זיינען דאס אבערהויז דיעזען פארגאנגפען אין־פען גראפען אפאני, דעסען גלאנצענדע רעדע אונטער דיעזער (קעגלעוויטש׳ס) קריטיק ווירקליך צור „וויפען־בלאטע“ ווארדע, ווא ער זיא דענן אויך בעגאנגטע.

ווא איזט עס דענן מיט דעם געגעניארטיגען אבערהויז בעשטעללט? פאגאנ גראף קעגלעוויטש ווא איזט דאס לאנד אין דעמזעלבען פערטרעטען? דיא מיססען מיטגליעדער האבען קיינע אנדערע פערדיענסטע אלס דיא הונדסהייט, (דיא אדעלס־דיפלאמע ווערדען נור אויף הונדסהייט געגריבען) איסער דיעזען וטצט דא איינע אנגעהיערע סממע פאנאנזיסמעהייט אונד איינע גאר גראפערע סממע פאן שולדען. — ווענן דאס אבערהויז דיענען, געגען־ווארטיגען לאבעדלבען כארעקטער נוכט ווייטער בעראלטען זאלל, זא מיססען אין דאסזעלבע נייע עלעמענטע אינגעפיהרט ווערדען. וועלכע דעם־זעלבען גלאנען אונד פרייטעס לעבען פערלייהען זאללען? דאס אנערקענט יעדער פערנינפטיגע אונד פאטריאטישע אונגאר. ווער זאללען אבער דיעזע נייען עלעמענטע זיין? גראף אפאני אונד זיינע פאר־טייא מיינען, דאס דיעזע נייען עלעמענטע אים דער געהיימען וואהל דער קאמטאטסמיגיפען דער־אריגהען זאללען. נון ווייס עס אבער יעדעמאן דאס אין דען קאמטאטסמיגיפען אינגען אונד אללען דער מיטטעלאדעל, דיא זאגענאנגטע דשענ־טי פערטרעטען איזט. ווי מאכטען אללא נוכטס אנדערעס געווינגען, אלס דאס געבען דעם האב־אעל אויר דער מיטטעלאדעל פלאטץ געמעמען מאכטע. גראף אפאני האט אבער דאפאן געשפרא־בען, דאס דיא מיטטעלקלאסע אין דאס נייע אבערהויז אינגעפיהרט ווערדע. איזט דענן אבער דיא דשענטרי דיא מיטטעלקלאסע? גראף אפאני אבער קאנן נור דיא דשענטרי גמיינט האבען (לעקאפשטער ווערדשפיר אונד לאנד־לענקס) אוך ווערדע־האלע. גראף אפאני קאנן נור דיא דשענטרי גמיינט האבען, דענן אין דען קא־מטאטסמיגיפען אונד ווען אנדערעס עלעמענט פערטרעטען. ווייטער האט גראף אפאני דאס ער־גענגנגספרינגיפ אינען באסטארד גענאנגט: קוריזן זא פעל זאגטע, זא פעל־ווידערשפרוכ אונד דאס גאנצע איזט אינע פאלטיש מיסגעבוירט.

עס איזט וואהר, אריסטעלעלך דיא מיטטעל־קלאסע איזט דאצו בערופען, יאהלרהערדע, דיעזע פרישעס לעבען דעם אבערהויז צוצופיהרען, דיעזע מיטטעלקלאסע איזט אבער נוכט דיא דשענטרי, זאגדערן דיא בורגערקלאסע. דעם אבערהויז פעהלען דיא מאנגער דער ארבייט אונד דער פאבקעגנטנס: דיעזע אללען ווערדען אים גיסטעעס אונד מאראלישעס געוועבט פער־לייהען: דיעזע מאנגער זינד אבער נור אין דער בורגערקלאסע צו פינ־דען. גראף קעגלעוויטש פערגלך דאנן דיא רעדע דעם גראפען אפאני דעם באללשפיעלע איינעס צירקוסקונסטלערס. דאס ווייר שאן אין אינזערער מטוואכנזיממער מיטטהיילען, וועלכעס גלייכנוס דען שטרמישען בייפאלל דער רעגירונגספארטיא אונד דען הפטיגען ווידערשפרוך דער אפאוזיאן הערפארריעף.

בעצוגליך דער פערטרעטונג דער יידישען קאנפעסאיאן איסערטע זיך גראף קעגלעוויטש וויא פאלגט: דעלגיאנפפיהייט אונד דעבטסגלייכהייט קאנגען ליידער דאדורך, דאס זיא אייפ פאפער גע־שרעבען זינד, נוכט טהאטאבלך אינגעפיהרט ווערדען. אינזערע נאציאן איזט הייטע נאך נוכט רייף דאצו, דיעזע בעגרייפפ אויך אינס לעבען ט־ע־טען צו לאסען. אך בי־ך אלזא דער אנזבט, דאס זיינען דאס אבערהויז דיעזען פארגאנגפען אין־פען גראפען אפאני, דעסען גלאנצענדע רעדע אונטער דיעזער (קעגלעוויטש׳ס) קריטיק ווירקליך צור „וויפען־בלאטע“ ווארדע, ווא ער זיא דענן אויך בעגאנגטע.

ווא איזט עס דענן מיט דעם געגעניארטיגען אבערהויז בעשטעללט? פאגאנ גראף קעגלעוויטש ווא איזט דאס לאנד אין דעמזעלבען פערטרעטען? דיא מיססען מיטגליעדער האבען קיינע אנדערע פערדיענסטע אלס דיא הונדסהייט, (דיא אדעלס־דיפלאמע ווערדען נור אויף הונדסהייט געגריבען) איסער דיעזען וטצט דא איינע אנגעהיערע סממע פאנאנזיסמעהייט אונד איינע גאר גראפערע סממע פאן שולדען. — ווענן דאס אבערהויז דיענען, געגען־ווארטיגען לאבעדלבען כארעקטער נוכט ווייטער בעראלטען זאלל, זא מיססען אין דאסזעלבע נייע עלעמענטע אינגעפיהרט ווערדען. וועלכע דעם־זעלבען גלאנען אונד פרייטעס לעבען פערלייהען זאללען? דאס אנערקענט יעדער פערנינפטיגע אונד פאטריאטישע אונגאר. ווער זאללען אבער דיעזע נייען עלעמענטע זיין? גראף אפאני אונד זיינע פאר־טייא מיינען, דאס דיעזע נייען עלעמענטע אים דער געהיימען וואהל דער קאמטאטסמיגיפען דער־אריגהען זאללען. נון ווייס עס אבער יעדעמאן דאס אין דען קאמטאטסמיגיפען אינגען אונד אללען דער מיטטעלאדעל, דיא זאגענאנגטע דשענ־טי פערטרעטען איזט. ווי מאכטען אללא נוכטס אנדערעס געווינגען, אלס דאס געבען דעם האב־אעל אויר דער מיטטעלאדעל פלאטץ געמעמען מאכטע. גראף אפאני האט אבער דאפאן געשפרא־בען, דאס דיא מיטטעלקלאסע אין דאס נייע אבערהויז אינגעפיהרט ווערדע. איזט דענן אבער דיא דשענטרי דיא מיטטעלקלאסע? גראף אפאני אבער קאנן נור דיא דשענטרי גמיינט האבען (לעקאפשטער ווערדשפיר אונד לאנד־לענקס) אוך ווערדע־האלע. גראף אפאני קאנן נור דיא דשענטרי גמיינט האבען, דענן אין דען קא־מטאטסמיגיפען אונד ווען אנדערעס עלעמענט פערטרעטען. ווייטער האט גראף אפאני דאס ער־גענגנגספרינגיפ אינען באסטארד גענאנגט: קוריזן זא פעל זאגטע, זא פעל־ווידערשפרוכ אונד דאס גאנצע איזט אינע פאלטיש מיסגעבוירט.

עס איזט וואהר, אריסטעלעלך דיא מיטטעל־קלאסע איזט דאצו בערופען, יאהלרהערדע, דיעזע פרישעס לעבען דעם אבערהויז צוצופיהרען, דיעזע מיטטעלקלאסע איזט אבער נוכט דיא דשענטרי, זאגדערן דיא בורגערקלאסע. דעם אבערהויז פעהלען דיא מאנגער דער ארבייט אונד דער פאבקעגנטנס: דיעזע אללען ווערדען אים גיסטעעס אונד מאראלישעס געוועבט פער־לייהען: דיעזע מאנגער זינד אבער נור אין דער בורגערקלאסע צו פינ־דען. גראף קעגלעוויטש פערגלך דאנן דיא רעדע

איינער דער בעמאנגעסטען ערשיינונגען דער הויפ־שטאדט. ער הינטערלאסט איינע ווישטע אונד 2 זאהנע, פאן דענען דער אלטערע 24 יאהרע אלט אונד אפפיציער דער געמיינאמען ארמעע איזט.

* (מ א ר י ט ץ י א כ א) פיערט מארגען אם 19. דיעזעס זיינען 60־טען געבורטסטאג. דיא איינווערזיטאטסזינגער בעאבזיכטיגט ביא דיעזער געלעגענהייט צו עהרען דעם גראפען דיכטערא־נען פאקולעטץ צו אראנשירען, אלא אבער, דער נאך גיכט פערגעססען האט, דאס איהם דיעזעלבע איינווערזיטאטסזינגער ערסט פאר דריא יאהרען איינע כאטעגאמיזך דארגעבראכט אונד דיא פעגי־סטער איינגעשלאגען האט, ליעס דער איינווערזי־טאטסזינגער איהם פערטרויליכעס ווענע דיא מיט־טהיילונג צוקאממען, דאס ער זיך צוואר דורך איה־רע שאנע אבוכט זערה געגערדט פיהרט, דאסס ער זיא אבער טראטצדעם בישטען מוס, דיעזע אבזיכט גיכט איסצופיהרען, וואהרך זיא איהן איינען גראפ־סען דענסט ערווייזען. דאס איבריגע קאנען זיך דיא יונגען קראיאללמאכער דענקען.

* (צום בודאפעסטער אבער־שטאדטהויפטמאן) איזט מיט דעם הייר־טיגען טאגע דער מעמעשווארער בורגערמייסטער אהאנן פאן טארא כ ערגאנגען וואהרען. דיא שטעללע איזט בעריישט זיט מאנאטען לעער, דא דער געוויזעזע אבערשטאדטהויפטמאן אלעקסיוס פאן טהאיס שאן פאר מעהרערען מאנאטען איי־נגען „לאנגערען אורלויב“ ערהאלטען האט. טארק איזט איין האבבנאבטער מאנן, דער זיך אים דיא העבונג טעמעשווארס גראסע פערדיענסטע ערווארי־בען האט, האפפענטליך ווירד ער איך זיינען הייר־גען וויכטיגען פאסטען מיט עהרען אויפפלען. דיא איפאבע, ווערלכע זיינער הארערעע איזט אבער איינע גאר שווערליגע: אדרעסיר אן דיא שרעקליך פערוואהרלאזטען צושטאנדע דער הויפטשטאדט־שען פאליציא צו בריינגען.

ווייר ערוכען אינזערע געעהרטען פרענומערא־טען אונד פריינדע זיך מיט איהרען צושטיפטען נור די־רעקט אן אינזערע רעדאקציאן צו ווענדען.

אונד בישטען ווייר דיא אדרעססע איממער דייטליך ווי פאלגט אנזוגעבען:

יידישע פעסטער צייטונג

וואיטזנער בולוואר נומער 29,

Jüdische Pester Zeitung

Waitzner-Boulevard Nr. 29, Budapest

נ ע ש ע פ ט ס ב ע ר י כ ט.

נעשעיידיג־נעשעפט. ווייזען וואר געסטען ווענע צו מארקטע נעבראכט, דער פערקויף וואר שוואך, 8000 מעטר־צענטנער וואורדען פערקויפט.

קאָנקורז.

אן דער הייזיגען אייט. ארטהאראקסען איזר. קולטוס־געמיינדע איזט פאן ר״ח אייר הבע״ל דיא שטעללע איינעס שיחט ובודק וקורא. דער צוגלייך איך איין טיכטיגער בעל תפלה זיין מוס, צו בעזעטצען. מיט דען יאהרעסגעהאלטע פאן 400 גולדען אונד 50 גולדען פאן דער קערה, געבסט פייער וואהנונג אונד געבענעמאלומגען. רעפלעקטירענדע מוס־טען צו איינעם פראבעפאהרען אין־שיינען, אונד מיסטען פערגער מיט קבלות פאן אנערקאנגטען ארטהאראקסען ראבבינען פערזעהען זיין. דייזע־קאמטען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען פערגיטעט.

ה. סאבאסלא, פעבער 1885.

פאר קאט אדלער, פראזעס.

3—3

שליוואוויטץ של פסח

בהכשר גמור.

פאן 30 ליטער איינהאלטס א 36 צל. זאמט געבינדע פעהלערפרייא אב באהן Csucsa. צו האבען ביא

IZSAK GÜNBAUM, Szilagy-Somlyó.

כשר וויין של פסח

מכרם של ישראל

אללען אינזערען פ. ט. וויינקונדען מאכען ווייר דיי־מיט בעקאנגט, דאס ווייר איך הייער אין דער לאנג יוד, אינזעיג ראטהע, ווייסע אונד שיללער ווייינע איינגעער פעסגעזג, ווא איך שליוואוויטץ אונד טרעבער בראנד־ווין של פסח. איינגעגעס עצייגנוים. צו דען בוללונגסטען פרייזען צו אפפעריר. צוי פרלוכסטיגג האבען ווייר איך פלטעריגע מוסטעראסעל פיר ווין, ווא איך פיר בראנד־ווין איינגעפירט. אונד בעעעגנען ווילכע:

1 מוסטעראסעל כשר ראטווין של פסח	2	מל.	50 קר.
1 „ שלוויאוויטץ	4	„	50 „
1 „ מיעבער	3	„	50 „

אין דען פרייזען איזט פאסט פראטא שאן איינגערעכנעט. אויף פעלאנגען קאנגען פרייזקוראנטס, ווא איך הכשר פאן אבוד דר״מ אולאך ע נעזענדעט ווערדען. 1—5

M. Lang & Sohn

a ILLOK (Syrmien) a/d Donau Dampfschiffs-Station.

ארנאלד ראָזענ׳ס גראבשטיין־לאגער

בודאפעסט, וויטצנערשטראססע נו׳ 14

נענענאיבער דער ראיאלשטראסע, אונד לאנדשטראסע

אים אנצישען הויזע

עמפפעהלט זיך אללען יענען, ווערלכע דיא טרויריגע פפליכט דעם גראבשטיין־זעטצענס צו עפפיללען האבען, זעהר שאנע גראבשטיינע אים מארמאר אונד גראנים אין גראססער אויסוואהל. קאדרעקטע גראווירונגען, זעהר שאנע שריפטען מיט עכטער פערגאלדונג ווערדען בעסטענס אויסגעפיהרט.

(אם שכח אונד יי״ש איזט געשפערט.)

☞ אויף פעלאנגען ווירד אין אללזטרייטער פרייז־קוראנט איינגעזענדעט.

ווייצען : טהייס. 100 מעטער 78,7 קילא 8,80 גולדען. 200 מעטערצענ 77,2 קילא 8,55 גולדען. 100 מעטער־צענטנער 77. קילאגראמם 8.50 גולדען. — 200 מעטער־צענטנער 77. קילאגראמם 8.60 גולדען. — 100 מעטערצענ 77.7 ק. 8,72½ גולדען. — פ ע ס ט ע ר־ב א ד ע ן 500 מעטער־צענטנער 80. קילא 8.90 גולדען. — ב א ש ק ע ר 100 מעטערצענ 72, קילא 6.90 גולד. — באנאטער 800 מעטערצ 76,3 קילא 8,30 גולד. — (אללעס פער 3 מאנאטע.)

מוקוריזץ נייץ 5.60—5.70 גול. אלטע, — גול.

האפער. 6,85—7, גולד.

פרעסבורגער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפ־טריעב אויף דעם פרעסבורגער פיעהמארקט פאן 16־טען ד. מ. בעשטוד 1416 שטיק. דאפאן ווארען 1119 אונגארישע, — פאלנישע אונד 297 דייטשע. דיא פרייזע ווארען: אונגארישע 54 ביז 64, גול. פאלנישע —.— גולד. אונד דייטשע 58 —59, גולדען. (אללעס פער 100 קילא.)

ווייענער שלאכטפיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט־פיעהמארקט אם 16־טען ד. מ. בעטרעג 1907 שטיק. דאפאן ווארען: 607 אונגארישע, 485 פאלנישע אונד 815 דייטשע. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 קילאגראמם: אונגארישע מאסט־כסען 51 — 63. גולד. פאלנישע 51 — 60, גולד. אונד דייטשע 61 — 63 גולד.

פעראנטווארטלעכער רעדאקטאר: מאקס סאבאלטשי.

דיא ספרים־האנדלונג

שטערנבערג עט קאָמפ.

בודאפעסט ראמבאכגאססע נו׳ 16

עמפפיעהלט איהר גראסס לאגער פון ספרי תורות אונד פערגאמענט־מגלות כשר ומנה פאן 5—10 גולד.

קאָנקורז.

אן דער הייזיגען ארט. איזר. געמיינדע איזט מיט ר״ח אייר הבע״ל דיא שטעללע איינעס שו״ב דער צוגלייך דיא פארטגקיים האבען מוס, אן 6 קוב־דערן אינטערריכט צו ערטהיילען, צו בעזעטצען. רעפלעקטירענדע, ווילכע טיכטיגע העבראער אונד דער אונגארישען שפראכע אין ווארט אונד שריפט מאכטיג זינד, האבען זיך מיט צייגניסען אונד קבלות פאן אנערקאנגטען ארטהאראקסען ראבבינען אבגיגען אי־בער אבייגער פעהיגקייטען זאוואהל, אלס שטרענג רעליגיעזען וואנדעל מיט אנגאבע דעם אלטערס אונד פאמיליענשטאנד, בין ר״ח ניסן הבע״ל אן גע־פערטיגטען געמיינדעפראזעס צו ווענדען. יאהרעס־געהאלט: 350 גולדען, עווענטעלל 400 גולדען פרייע וואהנונג, האלצגעלאגען אונד אבליכע עמא־לומענטע. אין טיכטיגער בעל תפלה ווירד בעפאר־צוגט. פראבעפאהרטאגע זינד ערוינשט. רייזעשפע־זען ווערדען נור דעם אקצעפטירטען פערגיטעט.

נ. אלייער (גראן. כאם.) תרמ״ה.

אדולף שווארץ, פראזעס.

1—2

פרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

ווייצען	פער 100 קילאגראמם	קוילאלישע פער העקטאל	פרוכטע	פער 100 קילאגראמם	קוילאלישע פער העקטאל
נאדל־אונגארישער	7.95—7.85	75	קארן אלט	7.30—7.—	72—70
„ „	8,05—8.—	76	נייעס פשטר	6,85—6.50	60
„ „	7.15—8.10	77	„ אלץ	8.——7.—	62
„ „	8.25—8.20	78	האפער	7.——6.75	41
„ „	8.35—8,30	79	קוקורוץ באנאטער נייע	6.75—6.65	75
„ „	8,45—8.40	80	דעטאע אנדערער	5,60—5,55	73
„ „	—.——.—	81	הייזע	6.25—5.80	—
פעסטער־נאדען	8.——8.20	75	וויייצען	8,74	
„ „	8,15—8.30	76	„	8.21	
„ „	8.25—8,40	77	„	—.—	
„ „	8.35—8.50	78	מאי־יוני	5.75	
„ „	8.45—8,60	79	קוקורוץ	—.—	
„ „	8,55—8.70	80	נעיסטע	6.72	
„ „	—.——.—	81	האפער	—.—	
וויינסגעגער	8,——8,20	75	הערבסט	—.—	
„	8.15—8.30	76	רעפס	—.—	
„	8,25—8.40	77			
„	8.35—8.50	78			
„	8.45—8.60	79			
„	8 55—8.70	80			
„	—.——.—	81			
ט ח י ס	8.10—8.30	75			
„	8,25—8.40	76			
„	8.35—8,50	77			
„	8.45—8.60	78			
„	8.55—8.70	79			
„	8.65—8,80	80			
„	—.——.—	81			

מאי־יוני	5.75		
קוקורוץ	—.—		
נעיסטע	6.72		
האפער	—.—		
הערבסט	—.—		
רעפס	—.—		

טעסטען נאמען דער יונגערען געלעהרטענגעגערא־
ציאן געהאלטן, ניכט דיא אללערמינדעסטע לעה־
רערשטללע צו ערהאלטען אם שטאנדע זינד,
זא לאנגע זיא זיך ניכט טיפען, אונד דאס איזט
דיא הר. זונד נאנגטען דר. קונגאבש, דר.
מונכאטש, דר. דאדא אונד אנדערע.
דיא טרעטען אהרער פאן ערדע־מאנן אנגערקאנגטען
פערדענסטע אונד אנשטעללונג זונד אונד מיט
אמטשה אונד נאטה קאמפפען, ווייל זיא אהרע
איבערצייגונג אונד אהרע רעליגיאן ניכט פרייי־
פען וואללען, אונד ווייד נעגנען הייסט דר. שעבאס,
דר. אראנז, דר. קאראש, דיא בריידער בעק אונד
ווייד מאנגטען נאך אנדערע נעגנען, דיא אהרע רע־
ליגיאן אבגעלעגט אונד זאפפרט צו פרייפעססאר־
ערנאנגט וואהרדען זונד. עס איזט אונז ניכט אם
טרוסט אינגעפאללען צו פאהרען, דאס דיא גע־
נאנגטען יונגען געלעהרטען גלייך צו אינזערזטאטס
פרייפעססאר־ערנאנגט ווערדען זאללען, וויא עס
„יונגעללענשען" פאללונג, וואהר אבער האבען ווייד
דאפון געשפראכען, דאס דיא ערסטע דאפאצטאט
איך דעם גיבעטט דער סעמיטישען שפראכען אן
אונארן דר. אונגאטין גאלהיצעהר. דאס דר.
אלעקסאנדער, דר. מארצאל, דר. באנאצ, דר.
דאדאן. דיא אממטליך אנערקאנגטע דאפאצטא־
טען אן אהרען פאבען זונד, ניכט דיא גערינגסטע
אייסזיכט האבען, ניכט אינמאל צו אייסערדענטלי־
כען פרייפעססאר־ען דער אינזערזטאט ערנאנגט צו
ווערדען, אינפאר דאהיס, ווייל זיא אהר זודענטהיס
ניכט אבלעגען וואללען. אונד דאס איזט
עבענפאללס וואהר. עבענזא וויא עס וואהר
איזט, דאס מינסטער טרעפפט פרינציפיעל
קיינען יודען ערגעגנען וויללי־
דאפור אבער אללעס צו טהון בעדייט איזט, יונען
דער יודישע פרייפעססאר זונד דערגיאן פאן זיך
ווייסט (טרעפפט דאס דאס דען בעטרעפפנדען
גענגאבער ניכט גיר אינמאל אינגעשפראכען)
אדער לאסט זיך דיא פרייהייט טהאטאבע לייגען,
דאס גענגיאלטיג הער אן דער הייפשטאדט
דא, יאנגע וויבענגאנדאכציג פער־
טיג יודישע פרייפעססאר־ען אהנע אנשטעללונג
ונד אונד מיט קוממער אונד נאטה אינגען בישטע
רען קאמפף בעשטעהען, וואהרענד דיא נעטיפפטען
פרייפעססאר־ען מיט גטען שטעללען פערזוהען
זונד מיסבראוכט דזונד קולטוסמיניסטער. דער
דאך אייך קולטוסמיניסטער דער יודען איזט, ניכט
זונגע שטעללע צור פרייזעלטענמאכונג נאך
„יונגעללענשען" פיילך ניכט. ווייל אבער מינען,
דאס דער קאטהאלישע מינסטער אינזוסט פרע־
אגט דער אינגאנגישען יודענהיס פיעל געפאהר־
ליכער איזט, אדס אללע וועלהאיס זאמטט דיי־

גאָרדאָן אין כארטהום.

דיא לאנדאנער „דאלי ניאי" ערצאהלט פאלי־
גענדע אינטערעסאנטע איינצעלהייטען איבער דיא
לעטצטע ווירקזאמקייט דעס עדלען פערטרייטערס
פאן כארטהום וועלכע ווידער בעווייזען, דאס גאר־
דאן צו דען זעלטענסטען ערשיינונגען דער גייטען
צייט געהערט. אונד דאס ער דיא פאסט ביישפיעל־
לאזטשהיינגהמע, וועלכע זיין טאר אין דער גאנ־
צען צווילידרטען וועלט ערדענטע, אויך פערדיענט.

דער מאהדי ריכטעטע ווידערהאלט אן גאר־
דאן דיא אייפפרדערונג זיך צו ערגעבען. דאסזעל־
בע טהאט ער אויך עגגען עגגרע דעס פערפלאסס־
גען הערבסטעס. גארדאן וויען דיא אייפפרדערונג
מיט דער ערקלערונג צוריק, דאס ער דיא שטאדט
נאך 12 יאהרע האלטען קאנגע. ביא דיעזער געלע־
גענהייט פרדערטע ער דען מאהדי אויף, ער מאגע
דאך בעווייזען, דאס ער ווירקליך דער פאן גאטט
גזואנדטע פפאפעט איזט אונד פערגאטשטאלטען,
דאס דער גלייטטאם ניכט נאך אבווארטס, וואנדערן
צוריק נאך אייזאראס פלייסע, אין דיעזען פאללע
ווירד ער (גארדאן) אהם דיא שטאדט איבערגעבען
אונד אהן אלס ווירקליכען מאהדי (פפאפעטען) אנ־
ערקענגען. אום דיעזע העלדענהאפפטע אונד ענט־
שלאססענע האלטונג גאנץ ווידרינגען צו קאנגען,
מיס מאן ווייסען. דאס גארדאן דאמאלס בעריטס
גאנץ זיך ווילבסט איבערלאססען וואר, דענן גענע־
ראל שטעזארט אונד זיינע געטרייען וואהרען בע־
ריטס ערמארדעט (זיינערצייט האבען ווייד דיעס
אינזערען לעזערן איינגעהענד מיטגעטהיילט). אויס
שטיפפלער מאהאמעדאנער (סודאנעזען אונד עגיפ־
טער) בילדעטען זיינע אומגעבונג אונד גארדאן
מוסטע ווידען איינגעבליק פריכטען, דאס דיעזע איהן
דען קריסטען, פערראטהען אונד איהרען מאהאמע־
דאנישען גלייבענסגענאססען דיא טהאיל אפפגען
ווערדען, שאן אויס דעם גרונדע, ווייל זיא אין דער
איינגעשלאפפענען פפעסטונג גראפען עגטפערונגען
אויסגעזעטצט ווארען, טראטען אללדעם אונטערנאהם
ער אויס דעצעמבער איינען גלייכען אויפפאלל איך
דען פיינד, דעס ער ביא אמדערמאן אויגע שווערע
גיעדערלאגע בעראבבט אונד אייגיגע מוטיגענ
עגגטעגר ריין אונד מעהרערע הונדערט
שטיק פיעה עראבערטע.

אום דיעזעלבע צייט קאם דיא פרייהייט גאנ־
ריכטע נאך כארטהום, דאס זיך דיא ענגלאנדער גא־
הערען, אללעס גלייכטע גון, דאס דיא שטיגדע דער
בעפפיאנונג עגדלך שלאגען ווירד. דער וואיגדער
בארע ערפיגדערשע גיסט גארדאנס. דער אין דען
קרישטשטען מאמענטען הולפע הערבייטאפפען
קאנגטע ערפללטע זעלבסט דיא פערצווייפעלטעסטע

נעם „פיגגטעלענשען" מיט אללעם וואס דארען
אונד דארוויף איזט. מ. סאבאלטש.

* (דער 60 - טעגגבורטסטאג) אינזערעס לאנדסערבעקראנצטען דיכטערס, מאגדיסיז אקאי געשטאלטעט זיך פעסטערן צו איינעם וואהרען צאגאנלפעסטע. זעהר גראס איזט דיא צאהל דער בעגלקווינשענגען. דיא אקאי אן דיעזעם טאגע עגטגגענגענגעמען האט, אונצאהליג אבער זונד דיא הערצען, דיא איהם עגטגגענגשלאגען אונד דען יונגען גאטטעס איף זין טהייערעס הייפט הערבאפפלעהען. מאגע איהן דער אללמאבטיגע צום שטאלטע דער גאצאן אונד צור פרייזדע דער מענשהייט נאך לאנגע, לאנגע ערהאלטען!

* (אונזערגלייבענסגענאסס־סע הערר עמאנזעל קאנ.) דער זיך אם דאס אבגעארדענעטעהיז גראסע פערדיענסטע ערוואר־בען, אינדעם ער דאס סטעגאראפפענבריא גשפפען, דעסגען זעעלע אונד לייטער ער נאך הייטע איזט, האט בים ריכטאמ אין אללגע זיינער אנגעגפפענען געזונדהייט אום זיינע עגטגלאסונג אנגע־זוכט. דער פרזידענט ריכטע אין אללגע דעסגען איינגען בעריכט דעס אבגעארדענעטעהיזע איין, אין ווילכעם ער אין זעהר וואהרען וואהרטען דער גראפ־סען פערדיענסטע קאנים גערעגגט אונד דען אנ־טראג שטעללט, דעס שרידענדען איינע לעבענס־לאנגליכע פענסיאן פאן 3000 גולדען אהרלך צו בעשטעמען. עס איזט געווים, דאס זיך דאס אנגעע הייז דיעזעם אנטראגע אנשלעסגען ווירד, דא עס איינציג אונד אללין דאס פערדיענסט קאנים איזט, דאס דיא בעריכטע־שטאטטונג דעס ריכטאמעס איינע אנדערע זא פאללקאמענע געווארדען, וויא זיא עס הייטע טהאטאכלך איזט.

* (דאס באמהערציגע בדאפעס ט). דיא זאממלונג וועלכע פיר דיא אנגלוק־ליכען פילדערשען וואיזען אינגעלייטעט וואהרדע, (עס זינד געראדע הייטע 8 טאגע, דאס ווייד דאס שרעקליכע עגדע דעס פילדערשען עגגאאראעס אונד דערען 6 יאהרגען טאכטער מעלדעטען) האט בעריכט דיא דאהע פאן 3600 גולדען ערהיכט. „פעסטער לאאיר" אללין האט 1064 גולדען גע־זא מעלדט. דאס געלד ווירד פיר דיא נעדע־פרוטבדרינגענד אנגעלעגט ווערדען, דא פיר דיא מאמענטאנע בעדרפנישסע דערזעלבען אהנעהען געוואגט איזט. דיא 10 יאהרגע בראנקא אונד דער 12 יאהרגע פראגען זינד נאמליך אין דיעזיגען וואי־זענהיזערן אינטערגעבראכט, וואהרענד דער 14־יאהרגע אנדאר בים אינזערזטאטטפפאפפאר יאגאס אין גייעם הים געפינדען האט.

שווער גגען דאס גגעטען אינזעגער פאטער גגעזינדע! דער גאטט יאקאב האט מיך דאפיר בעשטראפט. פילים־פאס מארקקס — דענן ער וואר מיין גגלייבער — וואר זאגאר גגשטלאפפען, ווירד צו ווערדען, אים אין מיינען בע־דזיגן צו קאמען, ווייל איך מיך מיט אנגזגטגען פאן דעס גגראנקגען וואנדגטן, אייגע בייסגען צו ווערדען. דא גגשאה עס, דאס דער יאהן דעס קאשגע, אייגגע ווייכגען מארקקס, דער שאן לאנגע אייגן אונד איך מיך האבען מיסגע אונד מיר שאפגער נאכגגשטליגגען וואר, אייגגען אונגערגר נאכגע־לגגען שאפגגגגונג בעלדגגשגע אונד אם אנדערגן מאגגע, מיר דאגגע בעשולדיגגגגר, פיגגר אונד אונגגעשיגגס פאן מיר בעגגערגגע, דאס איך אגגם אגגגגראגגע: דענן וויא דיר בע־קאגגגגגע אגגגגג

בעשטרעבונג אונד יעדער נאציאָנאַלער בעוועגונג
ענטגעגענגעשטעמפּט. אדער האט דאס אבגאָרדנע-
טענהויז פּיעלליכט פערגעסען, דאס דער געוועטע-
נגמערק אבער איז דערפיהיט 23 מאל אין
דאס אָבערהויז, געשיקט אונד פון דיעזעס 23 מאל
צוריקגעזאָגט וואָרדע, ביז זיך ענדליך דיא קראָנע
אונס מישטער לעזעט? — דיערייס ערגריפ אין
ערגענטעס טאָגע נראָף עמאָנועל אנד־ראשי צור
פערטהיידיגונג דער איסטאָבראָציע דאס וואָרט,
וואס אירם. אבער ניכט געלונגען איזט, אונד דיא
רעדע זאגנטאגס האט ענטשידען איינען טיפען
ביטטערען אינדרוק צוריקגעלאסען, אונטער זאל-
בען אומשטאנדען דיעלט דער אנטיסעמיטע יולאוס
מ א ר ג י ט א י זיינע ערסטע רעדע, אין וועלכער
ער דיא אריסטאקראטען פערהיממעלטע, ווייל זיא
דען געוועטענגטוואורף אבער דיא צווילכהע צוריק-
געוויעזען האט. מארגיטאי לאכטע נאך ווייטער
דאס געגנעראטיגע אבערהויז אונד שמעסטע נא-
טירליך איבער דיא יודען, אונד דער בעשאנכטע
מענש זאה ניכט אין. דאס ז י ן לאב איינע
בעשטאטיגונג דער שווערען אנקלאגען זאגנ-
טאגס איזט.

אוס דער הייטיגען וויצונג.

דיא האפענונג, וועלכער מאן זיך געסטערן הינ-
געגעבען, דאס דיא גענעראל־דעבאטטע ענדליך גע-
שלאסען ווערדען ווירד, האט זיך ניכט בעוואהר-
הייטעט. עס מעלדעטען זיך הייטע נייע רעדנער
אונד דיא גענעראלדעבאטטע ווירד פערמוטליך איך
איינען עלפטען טאג ערלעבען. הייטע שפראכען
בערייטס 2 אנטיסעמיטען, ביידע גיסטליכע, נאמליך
וואראש אונד אמלאשיי. דיעזער לעטצטערע מאכ-
טע יאלא ביטטערע פאָרווירפ. דאס ער נאר צוויא
פערטרעטער דער יידישען־אָגפעסאָר אונס אבער-
הויז ברינגען וועלל. אונד מיינטע, ווען מאן שאן
דען יודען אייניע פערטרעטע גערוואהרט, דאנן זאל-
טען איך דיא צוגיינער פערטרעטען זיין. דיא פון
האסס טריפענדען רעדען דער ביידען אנטיסעמיטען,
דיא זיך פריטסטער דער רעליגיאן דער ליעבע נעב-
ען, וואָרדען אוס הויזע מיט ווידערוויללען אונד
עמקער אויפגענאממען.

צור טאגעסגעשיכטע.

פון קייזערשטיפלאטטע אין בינא.

דיא נאכריכט פון דער פראָיסגעזאנטען
געשלאכט צווישען דען קרייגסשיפען דעס פראנ-
צוישען אדמיראלס מורבע אונד דער בינעזישען
קריגספלאטטע, האט ניכט לאנגע איך זיך וואר-
טען לאסען, אדמיראל קורבע מעלדעט נאמליך

דעם קריעגסמיניסטער אין פאריז, דאס צוויא קריעגס-
שיפע דער בינעזען, דאס איינע מיט 26 קאנאנען
אונד 600 מאנן דאס אנדערע מיט 7 קאנאנען
אונד 150 מאנן דורך צוויא פראנצאזישע מארינע-
שיפע ע ר ג י נ ט ע ט ו ו א ר ד ע ן ז י נ ד.
כאסטאן גורדאן אונד לייטנאנט ריבאק האבען נאמ-
לך 2 טאָרפעדאס אונטער דיא שיפע דער בינעזען
געלייטעט. דורך דיא בערהרונג מיט דען שיפען
פלאטטען דיא שרעקליכען מאשינען אונד 750 מענ-
שענלעבען אונד צוויא גראסע שיפע וואָרען אין
וועגינגען איינגעבליקען אין דיא לופט געשפרענגט
אונד פערניכטעט.

צו איינעס צוזאמענגעשטאס צווישען בינעזען
אונד פראנצאזען אויזט עס אלזאו נאך נאר ניכט גע-
קאמען אונד שאן האבען דיא בינעזען שווערע
פערלוסטע ערלייטען. דיא טאָרפעדאס וואָרדען צו-
ערסט אין דעם טרקיש־רוסישען קריעג פערווענדעט,
עס זינד דאס בירגפאָרטיגע מאשינען דיא מיט
שפרענגשטאָפען געפיללט זינד. דורך לאנגע דראט-
הע ווערדען זיא אונטער וואסער אונטער אנגענד
אין שיף געבראכט, דאס דאנן זאממט מאנן אונד
מיין פערלאָרען איזט. איינע זאלכע שפרענגונג גע-
לינגט אבער אין דען זעלטענסטען פאללען. ערסטענס
לאססען זיא דיא שיפע ניכט אין אחדער נאהע
גלאנגען, דאנן איזט דאס לעבען דערווענען. ווייל
בע זיא לאולאססען פאסט אומסער אלס פערלאָרען
צו בעטראכטען, (דיא ביידען פראנצאזישען אָפּ-
צירע שיינען אבער גלוקליך דאפאנגענגעקאמען צו
זיין.) אם טרקיש־רוסישען קריעג. איזט אין איינע-
נעסמאל איינע זאלכע שפרענגונג בייא רוסטשוק
אויף דער דאנני געלאנגען. וואבייא אין מאכטיגעס
טרקיסעס קריעגסשיף איזט 350 מאנן אם נייא צו-
גרונדע גענאנגען זינד.

וויא איינע פאריזער דעפעשע מעלדעט, שפראָ-
בען געסטערן דיא פראָיזדיגטען דעס פראנצאזישען
סענאטס אונד דאס אבגעאָרדנעטענהויז דען
דאנק דער פראנצאזישען נאציאן פיר דיא וואונ-
דערבארען לייסטונגען דער פראנצאזישען ארמעע
אין בינא אויס.

פון קריעגשיפלאטטע אים מיטען.

וויא גאנץ אנדערס איזט עס מיט דער ענגלי-
שען ארמעע אים מיטען בעשטעלט! וויא נאמליך
אים לאנדאן טעלעגראפירט ווירד, האבען דיא ענג-
לאנדער דיא זא טהייער ערקייפט פאריזאן בייא
גיבאט א ו י פ ג ע ג ע ן. אונד דען ריקצוג
נאך נאכדול אנגעטרעטען. גענעראל בוללער, דער
דען אייפנראם האטטע, פון גובאט אים אויף מע-
טאמעה צו מארשירען אונד דיעזעס דעס פינדע צו
ענטריסען, מאטטע דיא וואהרנעהמונג, דאס אים

דיך ערזוכע מיר עשוואס איבער אייך וועגנד אונד דיעזען
ליידען מישטשוויללען. איך ווערדע דיינע וואגנען וויא דיינע
שטעדטען צו עדען ווייסען"

„איך ווייל דיר דיא שיקזאלע מיינער יונגענד ניכט
פערהעלען, מיין זאהן." שפראך דיא מאטראָנע. „וואס
האטטע איך דאנו אויך פיר גרונד? דער נאטט אונזערער
פאטער האט מיך ווערמטהיגט אונד ווערדע ערהאבען
אונד יעטצט איבער אללע שטערבליכע פרויען נעשטעללט.
ער האט מיך צום נעמאס וויינעס הייליגדעס גמאכט."

„שאן אס אנטע איך דיר, דאס יאוגע פרוקא, מיין
פאטער, איינער דער ווייסטען מאגנער אין אנאכאלי, דורך
אייגען שווערען אונגליקספאלל גוט אונד לעבען אבגעלא-
דיא זאללטט יעטצט דיא נאהערען אומשטאנדע דיעזעס אונ-
זעלגען ווייאונגסטעס ערפאהרען. — מיין פאטער וואר אין
שטאלצער מאן, דענן ער לייטטעט זיין נעשלעכט פון דען
פרוסטען דער נעפאנגענשאפט (ראש גלוחא) אין פרעזען
אב. איינער דיינער אהנען וואר פון דאָרט נאך גרייכענלאנד
נעקאמען. אבער וויא אויף דיינער דאוידישען אבקונפט.
וואר ער אויף מיך שטאלץ. איך וואר דער אפפעל אבגעגע-
אונעס, איהם דאס ליעבטטע דיינער קינדער. ער האטטע
מיך דעס זאהנע אנ נעס דיינער דייכען האנדעלספרינדע.
דעס דיר בעקאנטטען מאָזעס סערווילל צור נעמאהלין בע-
שטמט. אונד דיעזער יונגע מאנן וואר שאן אין אינזערעס
הויזע נעוועזען. אום מיך קענגען צו לערנען. דיעזער מאָזעס
וואר פון סמירנא געבירטיג. לעבטע אבער דאמאלס שהיילס
אין טריעסט, שהיילס אין קאָנסטאנטינאָפעל. אונד שריעב
בעדיטשענדע נעשאפטען. מיין ווייבשהון זאללטע דיעזע נאך
פערטהרען. אבער דער נאטט אינזערער פאטער האטטע עס
אנדערס איבער מיך בעשלאסען. איינסט וואנטע איך מיך,
פון יונגעדלוסט אונד גיינגערדע נעפרעכען. מיט מיינער
דיינגערין אין דען האפען, וווא דיא כריסטליכען יועליטע
איינגעד אין דעליטאוס פעסט בענגגען. אין דעם גלאנ-
צענדען צינג בעמעקטע איך אייגען שאנען יינגלינג אין
דענמאנטטפראכט, דעסטע יוללע אויף דיא איכרינגען פיל-
דען איינזאלס אויסצוזיבען שיען. מיין אייגע הינג צוערסט
אן דיינער פראכטיגען, גאלדגעשטקטען קליידונג, דאנן
אן דיינער שלאנקען נעשטאלט. דיינער ערלען האלטונג;
ענדליך טראף עס זיין בליהענדעס גייסט. זיין בלישטענ-
דעס פייערזינג. איך פוהר בעבענד צוריק. דעס יינגלינגס
בלוק וואר מיר וויא אין פייל אין דאס הערץ גערדונגען.
אבער נאך זוכטע מיך דיעזער בלוק אויף. שאמט צו
פליהען, וויא עס מיינע פפליכטע גייזעזען וואר, וואר-
מיינע פיסע וויא אן דען באדען נעבאנגען. אך איך האטטע
פערגעסען, דאס איך אייגע יודין וואר אונד דאס אונזער
גוטעטע אינס וויטס פון דעם זאהנע אייגעס אנדערן פאלקעס
צוריקשיכטע. נאך יעטצט וויס איך ניכט, וווא מיר דאמאלס
גשעהען וואר. נענג. יענער יינגלינג שאגנד באלד אן מיי-
נער זייטע אונד זייגע וואָרטע ערפיללטען מיך מיט אייגער
מרגקגנהייט, דיא מיר בין דאהין פרעמד געוועזען וואר.
איך זאה אונד שפראך איהן נאכהער אָפטער; עס וואר מיר
דורכאוס אונמאגליך, זיינען בישטען אים ליעבע צו ווידער-
שפעהען. איך ליעבטע איהן נור צו שפאך, אָהנע מיר
דעסטען רעכט בעוואוסט צו זיין. מיין מאטטער ליעס מיר
פיעל פרייהייט אונד מיינע דיעגערין ליעס זיך דורך נעשענ-
קע דעס יינגלינגס בעשטעהען. אָ מיין זאהן, איך האבע

פאָלליעטאָן.

דיא אָפּפער דער ראבאלא.

היסטאָרישער רומאן אוס דעם 17־טען יאהרהונדערט.

(108־טע פאָרטזעטצונג.)

ס א ל א מ ע ס ג ע ש ל ח ט ע.

אלס דער אלטע גרייגע פאָרט וואר, שיקטע זיך יא-
ע אן, זיינע מוטטער אויפצוזוכען. זיא שיען איהן עוואר-
טעט צו האבען. איהר וועזען האטטע עטוואס נעזעטצטעס,
ווייערליכעס. יענע ראטהע, דיא זיך אים נעשפראך מיט דעם
יינגען נעגיינט. וואר דייגיגד אויף איהר בלייבענס נעוויס
צוריקגעקעהרט.

„דוא קאָממסט מיך איבער צארוקס צו פראגען, מיין
זאהן?" רעדטעט זיא איהן זאנליך אן, אבער איהרע שטימ-
מע ציטטערטע אין זייגנע.

„דוא האטטס מיינע גראגען עראטהען, מוטטער."

„וואס האט ער דיר איבער אינזערע יונגערבעקאנגנ-
יאטטס נעזאגט?"

„ער זאגטע מיר, דאס איהן אייגע עדלע ליעבע אן
דיך נעפפעסטלט, אונד איך ווייס אין זאלכעס פערהאלט-
נים צו שאגען, מוטטער. עס קאָממט מיר ניכט צו, אייגע
ליעבע צו מאדעלן, דיא דיר נעוויסס אינזאנליכע שמערצען
בערייטטען האט. צארוקס האט זיינע ליעבע צו דיר איך
מיך איבערטראגען, אונד מיר נעלאבט. וווא אין אטטער
מיר צו האנדעלן אונד מיך צום ערבען זיינער גראָפען
יינסטהיטער צו מאכען. צירנע מיר אללע ניכט, ווענן איך